

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XVIII. De præuentione in vim citationum & processurarum factarum
coram Auditore generali, quæ allegabantur nullæ, ex eo quòd agebatur
inter Religiosos, & prætendehatur Auditorem esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

Secundo, quia non constabat legitime de sequestratione, quae dicebatur facta in manibus dicti debitoris; quia non probatur nisi per attestationem Notarii, cui tamen sine testibus non credendum erat; maxime ad proprium commodum, quia huiusmodi relationes non debent fieri per Notarios, sed per executores Curiae: ut probauimus d.c. 9. n. 28. p. 1. huius tract.

His tamen non obstantibus, ego iudicavi causam spectare ad Curiam ordinariam, & illius Graf-farium, propter dispositionem Statuti nostri lib. 2. rubr. 3. de electio. domicilij: ubi dicitur, quod facta electione domicilij, in illo possunt fieri omnes citationes, intimationes, & executiones, in quacumque parte litis; quod domicilium durare dicitur usque ad finem litis, & illius executionem inclusuere; & dictae intimationes & executiones ita arcent, ac si in personam factae fuissent. Vnde patet, quod doctrina, & iura in contrarium allegata, locum habent quando agitur de executione facta in initio litis, nulla adhuc facta domicilij electione, nullaque prolata sententia; tunc enim, quia agitur de primo actu, debet omnino sic fieri intimatia, ut ad notitiam partis deuenire possit, & per consequens personaliter, vel in domo solite habitationis, factis prius debitis diligentis. Aliud autem est, quando agitur de litis prosecutione, & de sententia in illa prolata executione; tunc enim cum non agatur de primo actu, & reus non possit pretendere ignorantiam litis, & sententiae, sufficit intimationem fieri in domicilio electo, secundum dispositionem Statuti: Cyriac. lib. 2. controu. 3. 18. n. 26. Add. ad Louet. littera. D. n. 49.

Super secundo dubio considerabam, quod partes de huiusmodi defectu nunquam opposuerunt; immo in suis articulis assertiue deduxerunt dictam sequestrationem fuisse factam: per quam declarationem fuit sanatus omnis defectus relationis, seu attestationis Notarii; ad instar citationis, quae per sequentem comparitionem conualidatur: ut probauimus lib. 1. c. 9. n. 17.

Et in omnem euentum, cum lis multum promotam sit super validitate aut invaliditate dictarum executionum factarum in vim sententiae in Curia ordinaria, si aliqua proponatur exceptio nullitatis aduersus tales executiones, quae non sit euident, & requiratur altior indagine; tractanda est interim scribente Notario, & coram Iudice qui praenit: ex notatis per nos lib. 1. huius tractatus de praenitione iudic. c. 18. n. 2. post Mandos. in tract. de inhibitionibus, q. 49. n. 3. & seqq.

Et ex his, Notario & Tribunali Curiae ordinariae causa fuit adiudicata.

CAPVT,

SEV

RESOLVTIO XVIII.

ARGVMENTVM.

De praenitione in vim citationum & processurarum factarum coram Auditore generali, quae allegabantur nullae, ex eo quod agebatur inter Religiosos, & praetendebatur Auditorem esse coniugatum, Sanlegerij de Praenit. iudic. Pars I II.

& habere uxorem viuentem in sua patria; cum tamen ipse Auditor passim de cati-sis Ecclesiasticis cognosceret, & iudicaret.

S V M M A R I V M.

1. Communis error facit ius in iurisdictionalibus.
2. Consuetudine introduci potest ut Index laicus in certis casibus de causis Ecclesiasticis cognoscat. Supradicta intellige concurrentibus circumstantiis, de quibus numeris seqq.
3. Ius non resistit Iudici laico volenti cognoscere de causis Ecclesiasticis, concurrentibus iis, de quibus hic agitur.
4. Qui tardè opponit de suo privilegio, se suspectum reddit.
5. Facilius laico committitur causa civilis quam criminalis in causis Ecclesiasticis.
6. Qui dicit illum qui facit publice actus Clericales, esse laicum, tenetur hoc probare.
7. Summus Pontifex potest deputare laicum ad iudicandum causas certi loci, vel certarum personarum, si ex certa scientia id faciat.
8. Legatus omnia potest quae Papa, exceptis iis, quae Suprema Pontificis auctoritati fuerunt reservata.
9. Legatus Auenionensis multa facere potest tanquam Vicarius Summi Pontificis, & in hoc capite expenduntur facultates Legationis.
10. Privilegiatus quando conuenitur tanquam heres laici non gaudet suo privilegio.
11. Religiosi qui nullum elegerunt Conservatorem, non gaudent privilegio Conservatoria.
12. Summus Pontifex concessit Legato Auenionensi, ut sit Iudex exemptionum.

D euitandam causae praenitionem opponeretur, processuras, super quibus fundabatur praenitio, esse nullas ex defectu iurisdictionis, cum supponeretur, Dominum Auditorem Generalem Legationis, non esse Clericum, immo coniugatum esse; ideo cum ageretur de Regularibus inuicem contententibus, dicebatur omnia esse nulla, nec procedi posse ad ulteriora, immo causam ad alium Iudicem remittendam, praenitione non obstante.

Ego tamen contrarium censui ex multis. Et primo quidem, quia Dominus Auditor Generalis Legationis, immo & nonnulli qui ante ipsum Auditoris munere functi sunt, fuerunt in illa quasi possessione iudicandi de omnibus causis, etiam inter personas Ecclesiasticas & Regulares; ideo communis error facit ius: iuxta l. Barbarum Philippus, ff. de offic. praeor. Mohedan. decis. 5. de appellat. Vant. de nullit. cap. 14. quibus modis sententia nulla reparari possit; num. 38.

Neque dicatur, regulam d. l. Barbarius, non habere locum quando agitur de actu, cui ius resistit: quia verum quidem est ius resistere, si Iudex laicus indistinctè sibi vellent assumere cognitionem causarum in ad Clericos spectantium; secus tamen est, si agatur de cognitione certarum causarum, & in certis casibus; quia si hoc casu ius resistere, non esset valida consuetudo; quae tamen est valida, & per eam non imminet graue damnum, aut dedecus Ordini Ecclesiastico: Gratian. disceptat. forens. capite 340. num. 39.

Praeterea certum est, laicum ex commissione Summi

Q 9 2

Summi Pontificis posse causas Ecclesiasticas iudicare: text. est in cap. decernimus 2. extr. de iudic. & ibi DD. maxime Barbof. num. 6. Farinac. q. 8. n. 4. versic. sublimita. Et hoc in presenti casu maxime locum habet, concurrentibus multis circumstantiis. Primo, scientia & patientia Superiorum, & ipsius Summi Pontificis, ex cuius consensu nominatus fuit Generalis Legationis Auditor, quam considerauit Rota apud Mohed. dicta decis. 5. de appellat. num. 4. in fine. Secundo, consensus & approbatio partium æque privilegiatarum. Tertio, quasi possessio, & communis opinio. Quarto, quod non agitur de Tribunali laico, sed Ecclesiastico, quale est Tribunal Legationis, quod per Auditorem representatur, Rip. in dicto cap. decernimus, num. 36. in solutione ultimi argumenti: ideo non dicitur hoc casu facta prorogatio in iurisdictionem laicam, quia Laicus specialiter deputatus, non iudicat nisi tanquam representans delegantem: Abb. in dicto cap. decernimus, num. 5. in fine: delegatus enim fungitur vice delegantis: cap. sane. in fine, de offic. deleg.

Nec est omittendum, quod allegatio prætensi privilegij ad declinandum forum opposita fuit post infinitas eorum eodem Iudice comparitiones etiam spontaneas, & in ultimo litis termino; quæ tarda productio sinistram inducit suspicionem aduersus tardum oppositorem. Immo Clericos vsque ad finem litis procrastinantes opponere de suo privilegio, in omnibus expensis condemnandos esse asserit Farinac. d. q. 8. n. 16. Cane. lib. 2. c. 2. var. resol. n. 134. & 140. Additio ad Mohed. decis. 4. de constitutionibus lit. A. Gratian. discept. forens. c. 190. n. 18. Sexto, quia hic agebatur de causa civili, & non de criminali: in civilibus enim facilius datur commissio Laico, quam in criminalibus: Farin. dict. quest. 8. num. 4. versic. sublimita.

Secundo principaliter, quia licet regulariter qui asserit aliquem non esse Laicum, teneatur illud probare; tamen regula illa locum non habet, quando agitur de eo qui est in quasi possessione exercendi actus qui solis Clericis conueniunt: Mascard. conclus. mibi 202. n. 22. ubi dicit hoc maxime procedere de æquitate, & hoc casu locum esse dispositioni dict. leg. Barbarius num. 24.

Præsertim quando agitur de Tertio, qui se fundat in qualitate Laici, ille enim excipiendi habetur pro actore, & tenetur probare suam exceptionem: l. 1. ff. de except. Quod generaliter procedit in eo qui se fundat in qualitate extrinseca: Innocent. post Gloss. in cap. super his, de accusat. num. 10. Abb. in cap. fin. num. 7. versic. in hac autem extrinseca, de presumpt. Cum igitur Auditor esset in quasi possessione cognoscendi indistincte de quibuscunque causis Ecclesiasticis sibi commissis, gesta per eum non possunt argui nullitatis, cum non probatum esset quod ipse esset laicus & coniugatus, ut asserabatur.

Sed posito sine præiudicio veritatis, quod constitisset Iudicem illum fuisse Laicum, non ideo tamen arcendus fuisset à cognitione illius causæ, propter generalem commissionem sibi datam, sciente & approbante Summo Pontifice, qui potuit commissionem generalem causarum certi loci Laico demandare, ex Aufier. de potest. sacul. in Ecclesiastic. regul. 1. num. 1. 2. & 18. Gratian. disceptat. forens. c. 238. num. 52.

Potest etiam Legatus ea omnia facere, quæ Summus Pontifex, exceptis iis quæ ipsi Summo Pontifici reſeruata sunt: Boër. de potest. Legati à latere, numero 16. & 15.

Quod potissimum procedit in Legato Aueni-

ensi, qui est Vicarius Principis, & ideo omnia potest quæ ipse Princeps exceptis reſeruatis, leg. 1. C. de offic. eius qui vices alterius gerit, Surd. consil. 181. à num. 3. ad 4. & Vicelegatus eadem potest quæ Legatus: Rot. Auen. decis. 17. in fine, neque præsumendum est Legatum aliquid fecisse, nisi hoc habuisset in suis facultatibus: Bertrand. consil. 89. in fine, lib. 5.

Neque privilegium fori concessum Ordini Regulari, suffragari poterat: tum quia de eo non constabat; tum quia si de eo constaret, de nouo superueniret post mortem litem; tum & denique quia rei conueniebantur tanquam hæredes fundatoris laici, quo casu privilegium non iuuat ad effectum de quo agitur: Iacobin. in leg. hæres absens, ff. de iudic. num. 8. Curt. lun. num. 10. & alij quos citat & sequitur Barbof. in dict. leg. hæres absens 19. ff. de iudic. numero 115.

Tertio, quia cum dicti Religiosi rei, nullum elegissent Conseruatorem, non poterant Conseruatoriæ privilegio gaudere: Additio ad Gratian. decis. 170. num. 6. & quod plus est, de huiusmodi privilegio nunquam opposuerant.

Quarto, quia Legatus de latere est verus Iudex exemptorum: Gondisalvus, in tract. de Legato, quest. 8. num. 20. & 22. Martinus Lauden. in tract. de Legato, q. 13. sed potissimum Legatus Auenionensis, qui hoc habet expressè in suis facultatibus.

Et sic Dominus Auditor in illa causa processit ad definitiuam sententiam, quæ postea confirmata fuit in Rota.

CAPVT,

SEV

RESOLVTIO XIX

ARGVMENTVM.

De præuentione affectata & captata per citationem executioni demandatam in persona diuersa: Et de ea quæ fuit circumducta, non accusata citati contumaci authoritate Iudicis incompetentis, nulla que petenti data copia. Quod præuentioni non producat ex solis actibus preparatorii pro securitate iudicij, veluti pro sigillatione, vel descriptione mobilium. Causam legatariorum esse diuersam à causa hæredum, & ex ea non causari præuentionem, quando legatarij veniunt ad hæsiuē. Et de duabus Viduis concurrentibus in priuilegio fori. Et vtrum priuilegium viduæ, proſit eius litis conſortibus

SVMMARIVM.

1. Præuentioni non suffragatur, si quis videns executionem venientem, illam affectauerit, & captauerit.
2. Præuentioni non suffragatur si citatio facta fuerit in personam alterius quam colligantis.